

ZIEMIA OSTROWSKA I OKOLICE W PUBLIKACJACH

Rocznik Ostrowski 2025, nr 11, Ostrow Mazowiecka 2025, s. 329-330

www.ludziezpasja.org

Sergiusz Kazimierzczuk

Historia II wojny światowej na Ziemi Ostrowskiej. Materiały z konferencji 10–11 IX 2024 r. Komorowo

Konferencja „Ocalić pamięć. Historia II wojny światowej na Ziemi Ostrowskiej” zorganizowana przez Muzeum – Dom Rodziny Pileckich odbyła się w dniach 10-11 września 2024 r. w Komorowie. Była pierwszą konferencją z cyklu corocznych spotkań poświęconych historii Ziemi Ostrowskiej.

W 2024 roku minęło 85 lat od wybuchu II wojny światowej, która miała decydujący wpływ na historię Polski, a także na historię Ziemi Ostrowskiej. Po wrześniu 1939 r. powiat ostrowski został podzielony między dwóch okupantów. Granica między strefą objętą okupacją niemiecką (Generalnym Gubernatorstwem) i sowiecką przebiegała tuż pod Ostrowią Mazowiecką.

Terror wobec ludności cywilnej zapanował już od pierwszych dni okupacji niemieckiej. Wojska niemieckie zajęły Ostrow 8 września 1939 r. i jeszcze tego samego dnia rozstrzelano 11 mieszkańców wsi Bagatele koło Wąsewa, w następnych dniach doszło do egzekucji w Orle, Ostrowi Mazowieckiej, Broku. 11 listopada dokonano mordu na ludności żydowskiej przebywającej w Ostrowi Maz.,

Ryc. 1. *Historia II wojny światowej na Ziemi Ostrowskiej. Materiały z konferencji 10-11 IX 2024 r. Komorowo*

życie straciło kilkuset Żydów (według różnych szacunków od 300 do 600 osób). Na terenie powiatu w 1942 r. okupanci niemieccy zbudowali obóz zagłady w Treblince, w którym mieli zostać zgładzeni wszyscy Żydzi z Generalnego Gubernatorstwa.

Miasto i powiat były także prężnym ośrodkiem ruchu oporu i konspiracji – działały tu m.in. komórki Związku Walki Zbrojnej, Organizacji Wojskowej „Wilki”, Stronnictwa Narodowego oraz Narodowej Organizacji Wojskowej. W 1942 r. Ostrów stała się siedzibą obwodu Armii Krajowej „Opocznik 12”. 31 sierpnia 1944 r. w ramach akcji „Burza” miała miejsce Bitwa pod Pecynką – największa partyzancka bitwa na północno-wschodnim Mazowszu.

Te wszystkie wydarzenia zapisały się nie tylko w historii lokalnej i najnowszej historii Polski, ale również odcisnęły bolesne piętno na losach rodzin i pojedynczych osób. Dlatego tak ważne jest ich dokumentowanie, opisywanie i zachowanie w pamięci mieszkańców Ziemi Ostrowskiej.

W publikacji pokonferencyjnej znalazło się 9 referatów wygłoszonych w trakcie konferencji. Wśród autorów znaleźli się nie tylko profesjonalni historycy, ale także regionaliści, nauczyciele, społecznicy. Dla organizatorów konferencji istotne było, aby spojrzeć na historię II wojny światowej na Ziemi Ostrowskiej z różnych perspektyw.